

กลิ่นตรงนั้น สำคัญไฉน

บทความโดย
พญ.ชัญวลี ศรีสุโข
ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย

กลิ่นตรงนั้นสำคัญไฉน

บทความโดย **พญ.ชัญวลี ศรีสุโข**
ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย

สัตว์ต่าง ๆ จะแสดงออกถึงอาการเป็นสัตว์หรือฮีทเมื่อถึงช่วงฤดูผสมพันธุ์ เช่น แมวจะร้องหง่าว ๆ หาคู่ทั้งตัวผู้และตัวเมีย สุนัขตัวเมียจะมีมูกเลือดออกและอวัยวะเพศบวม ลิงบาบุนตัวเมื่อกันจะเปลี่ยนเป็นสีแดงจัด วัวตัวเมียจะยืนกระวนกระวายส่งเสียงร้องมูมูมีมูกออกมาจากช่องคลอด ทั้งมีกลิ่นที่อวัยวะเพศทำให้สัตว์ตัวผู้เข้าไปดม สำหรับคนอาการไม่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่า มนุษย์หญิงชายมีการสื่อสารกันในช่วงไข่ตก โดยการผ่านฮอร์โมนที่ชื่อฟีโรโมน (pheromone)

ฟีโรโมนเป็นสารเคมีที่คนหรือสัตว์สร้างขึ้น วัตถุประสงค์คือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตสายพันธุ์เดียวกัน รวมไปถึงกระตุ้นความต้องการทางเพศ ฮอร์โมนโดยทั่วไปอยู่ในและออกฤทธิ์ในร่างกายตนเอง ส่วนฟีโรโมน เป็นฮอร์โมนที่ออกฤทธิ์ภายนอกร่างกาย ส่งผลไปยังผู้อื่น

การออกฤทธิ์ของฟีโรโมน ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเชื่อว่าฮอร์โมนไปกระตุ้นส่วนของจมูกชื่อ วิเอินโอ (vomeronasal organ, VNO) ซึ่งเชื่อมต่อกับสมองส่วนไฮโปทาลามัส แต่ในคน วิเอินโอมีตอนเป็นตัวอ่อนในครรภ์ เมื่อเติบโตได้ฝ่อหายไป จึงเชื่อว่าฟีโรโมนใช้กลไกรับกลิ่นของจมูกตามปกติ ส่งกระแสประสาทไปยังสมอง

นพ. กุสตาฟ (Gustav Jäger 1832-1917) เป็นนักวิทยาศาสตร์คนแรกที่ค้นพบฟีโรโมนซึ่งเป็นสารที่เกาะติดกับไขมันที่ผิวหนังและรูขุมขน บริเวณจุดต่าง ๆ เช่น อวัยวะเพศ ทวารหนัก รักแร้ ขาหนีบ ซอกคอ ผิวหนัง น้ำปัสสาวะ เป็นสารไม่มีกลิ่น หากมีแบคทีเรีย จึงเกิดกลิ่นเฉพาะ

มีหลักฐานว่า ฟีโรโมนเกี่ยวข้องกับการตกไข่ ผ่านการทดลองของ นักวิจัยชื่อ มาร์ธา แมคคลินต็อก ปรากฏการณ์นี้เรียก “McClintock effect.” โดยเก็บเหงื่อของหญิงหนึ่ง ให้หญิงอีกคนดม พบว่าสามารถเร่งให้ไข่ตกเร็วหรือช้ากว่าเดิมได้ ขึ้นอยู่กับเก็บเหงื่อช่วงที่หญิงอีกคนในช่วงไหน แม้งานวิจัยนี้จะมีผู้แย้งว่าหลักฐานไม่ชัดเจน แต่ในชีวิตประจำวันพบว่า หญิงที่อยู่ใกล้ชิดกัน เป็นแม่ลูก หรือเป็นรุมเมทอยู่ด้วยกันในห้องเดียวกัน จะมีประจำเดือนมาพร้อมกัน เชื่อว่าเป็นฝีมือของฟีโรโมนนั่นเอง

แม้นักวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถฟันธงว่า พีโรโมนคือฮอร์โมนชนิดใดแต่เชื่อว่ามีจริง จากงานวิจัยต่อไปนี้
งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยเบิร์กลีย์ แคลิฟอร์เนีย ค.ศ. 2013 เอาผ้าเปื้อนเหงื่อชายที่ออกกกำลังกาย ไปให้ผู้หญิงดม เหงื่อเหล่านี้มีฮอร์โมนเพศชาย andrastadienone พบว่าสามารถกระตุ้นฮอร์โมนคอร์ติซอลในเพศหญิงที่ดมเหงื่อ เพิ่มความต้องการทางเพศให้ฝ่ายหญิงโดยเฉพาะในช่วงไข่ตก หากให้เพศชายดม สามารถเพิ่มความร่วมมือของเพศชายได้ เชื่อว่าฮอร์โมนเหล่านี้อาจจะเป็นพีโรโมน

งานวิจัยในปี ค.ศ. 2004 มหาวิทยาลัย Jyväskylä ประเทศฟินแลนด์มีหญิงเข้าร่วมทดลอง 81 คน หญิง 39 คน ไข่ตกตามธรรมชาติ หญิงอีก 42 คน กินยาคุมกำเนิด ไม่มีไข่ตก ทั้งหมดให้สวมเสื้อเชิร์ตสองวันแล้วให้ฝ่ายชายจำนวน 31 คน และหญิง 12 คน ดมเสื้อเชิร์ต ผลพบว่าในเพศชาย กลิ่นที่สร้างสร้างความสนใจทางเพศมากที่สุด เป็นกลิ่นเหงื่อของหญิงที่อยู่ในช่วงไข่ตก กลิ่นเหงื่อของหญิงที่กินยาคุมกำเนิดไม่สร้างความสนใจเลย ส่วนเพศหญิงมีความสนใจทางเพศเพิ่ม ผลคล้ายๆ กัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เชื่อว่าเมื่อหญิงไข่ตก จะมีพีโรโมนออกมากระตุ้นความรู้สึทางเพศของฝ่ายชาย ให้มีเพศสัมพันธ์ เพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ตามธรรมชาติ ส่วนชายก็มีพีโรโมนออกมาตามร่างกาย โดยเฉพาะรักแร้ และตามผิวหนัง การทำงานของพีโรโมน นอกจากเรื่องเซ็กซ์แล้วเชื่อว่าเป็นเรื่องความผูกพันระหว่างพ่อแม่ลูก แม่สามารถดมกลิ่นจากเสื้อผ้า ว่าชุดไหนเป็นของลูกตนเอง ลูกที่กินนมแม่ ได้กลิ่นพีโรโมนจากรักแร้แม่ สามารถแยกออกว่าเต้านไหนเป็นของแม่ตน

พีโรโมนเป็นสารจากธรรมชาติไม่มีกลิ่น ส่วนใหญ่อยู่ที่จุดซ่อนเร้น หากอยากให้ทำงานได้ผล ต้องดูแลสุขอนามัย ไม่ให้มีกลิ่นของแบคทีเรีย ไม่กลบกลิ่นด้วยน้ำหอมกลิ่นต่าง ๆ หรือการหมักหมม ซึ่งจะทำให้เกิดผลตรงกันข้าม ได้แกลดความต้องการทางเพศ อีกทั้งมีความเชื่อว่า สิ่งที่ได้ผลกระตุ้นความรู้สึทางเพศได้มากกว่า คือรูปร่างหน้าตา รอยยิ้ม ดวงตา น้ำเสียง บุคลิกภาพ ความสะอาดของร่างกาย การแต่งกาย วิธีสื่อสาร ความเอาใจใส่ เพราะจะเห็นสิ่งเหล่านี้ก่อนที่จะได้กลิ่นพีโรโมน

References

1. Porter RH, Cernoch JM, McLaughlin FJ. Maternal recognition of neonates through olfactory cues. *Physiology & Behavior*. 1983 Jan 31;30(1):151–4
2. Cernoch JM, Porter RH. Recognition of maternal axillary odors by infants. *Child development*. 1985 Dec 1:1593–8.
3. Kuukasjärvi S, Eriksson CJ, Koskela E, Mappes T, Nissinen K, Rantala MJ. Attractiveness of women's body odors over the menstrual cycle: the role of oral contraceptives and receiver sex. *Behavioral Ecology*. 2004 Jul 1;15(4):579–84.
4. Schank JC. Do human menstrual-cycle pheromones exist?. *Human Nature*. 2006 Dec 1;17(4):449–70.
5. Poran NS. Cycle attractivity of human female odors. *Adv. Biosci*. 1994;93:555–560.
6. Navarrete-Palacios E, Hudson R, Reyes-Guerrero G, Guevara-Guzmán R. Lower olfactory threshold during the ovulatory phase of the menstrual cycle. *Biological psychology*. 2003 Jul 31;63(3):269–79.
7. Verhaeghe J, Gheysen R, Enzlin P. Pheromones and their effect on women's mood and sexuality. *Facts Views Vis Obgyn* 2013; 5(3): 189–195.